

XX amžiaus karų ir okupacijų atspindžiai Šėtoje

2011-ieji Lietuvoje buvo paskelbti Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo metais. XX amžiuje Lietuva išgyveno dviejų totalitarinių valstybių – nacistinės Vokietijos ir komunistinės Sovietų Sąjungos okupacijas. Jos lėmė visų Lietuvos piliečių gyvenimą, paliko skaudžius randus ir Šėtos miestelio istorijoje.

1941 metų rugpjūčio 28 d. Kėdainiuose Daukšių kaime prie Smilgos upelio buvo sušaudyti visi Šėtos, Kėdainių ir Žeimių miestelio žydai. Sinagogoje, sunaikintos žydų bendruomenės maldos namuose, buvo įkurta progimnazija. Apie 170 žmonių iš Šėtos ir jos apylinkių sovietų valdžia ištrėmė į Sibirą, dešimtys vyrų išėjo į miškus su ginklu rankose kovoti prieš komunistų valdžią. Per karą beveik visas Šėtos miestelis sudegė.

Lietuvą įjungus į Sovietų Sąjungą asmeninė žemės nuosavybė buvo pakeista kolektyvine („liaudies“). 1948-1949 metais vykdyta masinė kolektyvizacija - žmonės iš vienkiamų perkelti į kolūkines gyvenvietes. Sovietiniai kolūkiai ir tarybiniai ūkiai buvo sukurti pagal carinės Rusijos bendruomeninio žemės naudojimo pavyzdį. Kaimo urbanizacijos procesas vykdytas prievarta, todėl priminė baudžiavinį gyventojų sukėlimą į gatvinius kaimus. Sovietinės kolūkių gyvenvietės buvo pritaikytos bežemiams, gavusiems 0,6 ha sodybinį sklypą, todėl dabar nepatogios gyventi stambesniems ūkininkams. Šėtos kolūkis įkurtas 1949 metais. Stambinant kolūkius 1977 metais prie jo buvo prijungtas ir gretimas *Piliakalnio* kolūkis. Kolektyvizacija ir melioracija pakeitė kaimo kraštovaizdį. Išnyko daugelis kaimų ir vienkiamų.

Parodoje siekiama atspindėti skaudžius XX a. pokyčius turtingą istoriją turinčiame Šėtos miestelyje. Panaudotos fotografų Stasio Padalevičiaus, Elonos Nagevičienės, Šėtos gimnazijos kraštotyros ir Kėdainių krašto muziejaus fonduose sukauptos bei asmeninių archyvų nuotraukos.

Šėtos gimnazijos vykdytą ES programos „Europa piliečiams“ 4-ojo veiksmo „Gyvoji Europos atmintis“ projektą „Atminty praėjusių dienų aidas“ parėmė Europos Komisija.

Programa
Europa piliečiams

